Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausunto

5.10.2023

Ei salainen
TiVP 4/2023 vp 3.

Eduskunnan tiedusteluvalvontavaliokunta
Tiv@eduskunta.fi

Asia: K 15/2023 vp Tiedusteluvalvontavaltuutetun kertomus vuodelta 2022

Eduskunnan tiedusteluvalvontavaliokunta on pyytänyt lausuntoa Tiedusteluvalvontavaltuutetun kertomuksesta vuodelta 2022. Sisäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa seuraavaa:

Siviilitiedustelulainsäädäntö tuli voimaan 1.6.2019. Sen voimassaolon aikana erillisen, riippumattoman laillisuusvalvojan toiminta on osoittautunut hyödylliseksi. Valvonta on ennakollista ja reaaliaikaista tiedustelun valvontaa ja myös jälkikäteinen valvonta on käynnistynyt. Tiedusteluvalvontavaltuutettu ja tietosuojavaltuutetun toiminnallisesta yhteistyöstä on sovittu. Sisäministeriön valvontatoiminta yhteensovitetaan kaiken ulkoisen valvonnan kuten tiedusteluvalvontavaltuutetun valvonnan kanssa.

Tiedusteluvalvontavaltuutettu on antanut kertomuksessaan valvonnallisia havaintoja sekä myös yleisiä huomioita lainsäädännöstä, mikä on merkityksellistä suojelupoliisin toiminnan ja lainsäädännön kehittämisen kannalta. Kertomuksessa viitataan myös tiedustelulainsäädännöstä annetusta valtioneuvoston selonteosta annettuun eduskunnan kannanottoon. Sisäministeriö toteaa, että eduskunta on hyväksynyt tiedustelulainsäädännöstä annetun valtioneuvoston selonteon (EK 70/2022 vp – VNS 11/2021 vp) johdosta seuraavan hallintovaliokunnan mietinnön (HaVM 35/2022 vp) mukaisen kannanoton, jonka mukaan

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus tekee perusteellisen selvityksen tiedustelulainsäädännön palomuurisääntelyn toimivuudesta ja täsmentämistarpeista, ja arvioinnin pohjalta valmistelee tarvittavat kattavat, tarkkarajaiset ja täsmälliset säännösehdotukset sääntelyn selkeyttämiseksi.

2.Eduskunta edellyttää, että hallitus muutoinkin tarkastelee tiedustelulainsäädännön toimivuutta, vaikutuksia ja mahdollisia muutostarpeita, huolehtii lainsäädännön ajantasaisuudesta muuttuvassa toimintaympäristössä sekä varmistaa tiedustelutoiminnan ja sen valvonnan riittävät resurssit.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa on useita siviilitiedustelulainsäädännön kehittämistä koskevia kirjauksia. Tiedustelulainsäädännön kehittäminen on kansallisen turvallisuuden suojaamiskyvykkyyden kehittämistä. Kansallisen turvallisuuden suojaaminen on oikeusvaltion, kansanvaltaisen yhteiskuntajärjestyksen sekä perus- ja

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171 | kirjaamo@intermin.fi | www.intermin.fi

ihmisoikeuksien toteutumisen turvaamisen ytimessä, mihin myös tiedusteluvalvontavaltuutettu kiinnittää huomiota.

Tiedusteluvalvontavaltuutetun vuosien 2020, 2021 ja 2022 kertomuksissa on käsitelty niin sanottua palomuurisääntelyä (tiedustelussa saadun tiedon luovuttaminen rikostorjuntaan). Eduskunnan oikeusasiamies otti omana aloitteenaan selvitettäväksi palomuuria koskevan sääntelyn tulkintaa koskevan asian ja antoi asiaan päätöksen (23.11.2021, EOAK/289/2021). Sisäministeriö valmistelee parhaillaan hankkeen asettamista valmistelemaan ehdotukset siviilitiedustelulainsäädännön ja siihen liittyvien lakien tarkistamiseksi. Hanke olisi tarkoitus toteuttaa vaiheittain niin, että ensimmäisessä vaiheessa muun muassa arvioitaisiin palomuurisääntelyn tarkistaminen. Tiedusteluvalvontavaltuutettu on kertomuksessaan käsitellyt myös pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan kohdistuvaa tiedustelukieltoa. Asetettavassa lainsäädäntöhankkeessa arvioidaan lainsääntöä koskevien tarpeellisten tai välttämättömien tarkistustarpeiden osalta myös sääntelyn ajanmukaisuus siltä osin kuin se koskee tiedustelumenetelmän kohdistamista pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan (kotirauhan suoja).

Hallitusneuvos Johanna Hakala
Sisäministeriö
Kansallisen turvallisuuden yksikkö

Tiedoksi
Sisäministeri Mari Rantanen
Valtiosihteeri Juha Martelius
Erityisavustaja Timo Kerttula
Johtava asiantuntija Katarine Lindstedt
Johdon sihteeri Jaana Söderman
Johdon sihteeri Tiina Landström
SM/oikeudellinen tuki
SM/KTY virkaposti